

розвивати власну систему зовнішніх стратегічних комунікацій. Водночас особливу увагу необхідно приділити питанню формування таких механізмів їх реалізації, які б позитивно сприймалися самими об'єктами їх впливу – як цілими суспільствами іноземних держав, так і окремими їх представниками.

Список використаних джерел

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Стратегія інформаційної безпеки України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text>

*Василенко В. Ю., канд. наук із соц. ком.,
ст. викл. кафедри інформаційних систем управління;
Галайко А. В., здобувач вищої освіти,
Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця*

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АВТОРСЬКИХ ПРАВ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Сьогодні глобальна мережа Інтернет є одним із основних варіантів обміну авторами результатами своєї праці, і саме тому питання захисту авторських прав є доволі актуальним. У представленому дослідженні аналізуються основні проблеми забезпечення авторських прав у мережі Інтернет, а також окреслено приклади захисту в глобальній мережі своїх авторських прав виставленої інформації.

Однією із найголовніших переваг глобальної мережі Інтернет є здатність абсолютно вільного обміну будь-якою інформацією. Але досить часто ми можемо стикатися з тим, що ця вигода стає приводом для порушення законних прав творців контенту. Адже, коли хтось публікує свої авторські роботи, він дає згоду на їх демонстрацію, але аж ніяк не дає дозвіл їх копіювати і тим паче видавати за свої роботи. Але на жаль, це ніяк не зупиняє нападників [1].

Із представленого дослідження можна визначити, що закон беззастережно на боці правовласників, і існує достатньо налагоджений правовий механізм захисту інтелектуальних прав. Може виникнути питання, чому видача чужих творів за свої настільки поширена? Ось основні варіанти:

– швидкість поширення інформації в інтернеті. Зловмисник може назавжди видалити всі докази злочину, якщо злочин не зафіксовано в законний спосіб (наприклад, сайт не ідентифікований і не підготовлено відповідний документ);

- доволі важко порівнювати сайт і реальних людей, які ним керують, особливо якщо сервер знаходиться за межами України. Отже, може бути важко знайти конкретного відповідача, проти якого можна було б подати позов;
- масовість таких порушень і толерантне ставлення до них у суспільстві. Українська інтернет-спільнота, навпаки, негативно ставиться до тих, хто намагається захистити свої права;
- швидкість поширення інформації. Коли певні матеріали потрапляють у мережу, зупинити їх поширення буває надзвичайно важко, і часто йдеться не про одного порушника, а про сотні ресурсів-порушників;
- відсутність підтримки в захисті від нападників іноземних партнерів. Іноземні пошукові системи, хостинг-провайдери та інші компанії, відповідальні за функціонування інтернету, неохоче реагують на скарги та різноманітні звернення [2].

Незважаючи на труднощі, з якими можуть зіткнутися автори інформації, у дослідженні представлено загальний алгоритм захисту авторських прав:

- весь контент, опублікований в інтернеті, повинен бути позначений відповідними повідомленнями про авторські права. Вони не є юридично обов'язковими, але підкреслюють ваше авторство та пояснюють порушення;
- автор повинен регулярно перевіряти свої ресурси на наявність незаконно запозичених матеріалів, аудіовізуальних творів та іншого вмісту;
- у разі виявлення порушення необхідно дізнатися електронну адресу адміністратора через сервіс ВХОІС або за контактною інформацією, вказаною на сайті, та надіслати запит на видалення незаконних матеріалів з публікації;
- якщо позитивного результату не досягнуто, необхідно нотаріальне засвідчення всіх фактів. Нотаріальна контора проводить аудит сайта, перевірку електронної переписки і може надати всю необхідну доказову базу;
- до того ж адміністрацію ресурсу необхідно ще раз попередити та повідомити про ваш намір звернутися до суду за наявними у вас доказами;
- останній крок – судовий спір. Українські суди цілком готові виносити рішення на користь правовласників і блокувати правопорушні ресурси.

Тому варто пам'ятати про вищезгадані механізми. Викладений матеріал містить усі необхідні інструменти, щоб запобігти роботі зловмисника. Головне – не погоджуватися з утиском ваших прав і вчасно вжити необхідних заходів.

Українське законодавство досі не містить чітких норм, які могли б точно відображати специфіку інтернету, що призводить до загострення проблем, пов'язаних з недосконалим правовим регулюванням забезпечення авторських прав у глобальній мережі.

Сьогодні впевнено можна стверджувати, що незважаючи на можливість захисту авторських прав на поширення інформації в інтернеті, захист забезпечу-

ється нормативно-правовими актами, які не враховують специфіку та соціальну значимість мережі Інтернет.

Усе це, на жаль, відлякує авторів від публікації інтелектуальної власності в глобальній мережі Інтернет, що, зі свого боку, не сприяє розвитку економіки та культури.

Тому перед законодавцем постає нагальне завдання адаптації нормативно-правової бази з метою забезпечення правового регулювання та захисту виключних прав в інтернеті.

До того ж необхідно оновити механізми реалізації виключних прав та вдосконалити підготовку суддів у сфері інформаційних технологій.

Під час розробки правових норм у сфері телекомунікацій слід враховувати унікальність соціального середовища глобальної мережі Інтернет, а також технічні та етичні стандарти, розроблені мережевим суспільством.

Загалом визначається, що в спеціальному правовому регулюванні відносин в інтернет-середовищі немає потреби, але необхідно уточнювати норми різних законодавчих актів (зокрема про авторське право), враховуючи специфіку відносин, які виникають від розвитку нових засобів комунікації в цифровому середовищі [3].

Отже, з появою та широким використанням мережі Інтернет у сучасному авторському праві виникли деякі протиріччя. З народженням інтернету виникла потреба переосмислити поняття авторства та права власності. А також можна спостерігати не спроможність сучасного українського законодавства боротися зі зловмисниками, які зазіхають на праці інших авторів.

Потреба в новому підході до авторства та власності також обумовлена здатністю інтернету «інтертекстуалізувати» інформацію з багатьох джерел і об'єднувати її в новий продукт. Минули ті часи, коли ідеї самі по собі не були пропрієтарними – якщо вони не були визначені в якійсь формі – коли ними можна було володіти або масово продавати. Тоді ідеї не охороняються авторським правом, якщо вони були створені в процесі людського спілкування і не мають фіксованої форми. Сьогодні ми повинні спробувати знайти вихід у принципово новій ситуації.

Список використаних джерел

1. Бойченко А. Захист авторського права й суміжних прав в Інтернеті. *Інтелектуальна власність*. 2020. № 6. С. 38–44.
2. Рудник Т. В. Деякі проблеми питання захисту авторського права в Україні. *Юридичний вісник*. 2020. № 1. С. 74–77.
3. Яворська О. Охорона авторських і суміжних прав у разі їх порушення з використанням мережі Інтернет. *Право України*. 2018. № 1. С. 81–90.

